

Нясумны дыялог

Смак

«Літаратурнага шакалада»

Як цікавыя праекты папулярызуюць бібліятэку

Надзея Міхайлаўна Саладуха — загадчыца сталічнай бібліятэкі-філіяла № 2 імя Н. К. Крупскай, натура творчая і поўная ідэй. Яна пераможца конкурсу «Мінскі майстар — 2017». Пакарыла журы і глядачоў сваёй арыгінальнай творчай задумай пад назвай «Літаратурны шакалад»: стварыла абгорткі шакалада, прысвечаныя беларускім пісьменнікам-класікам. А яшчэ размясціла на іх QR-код, які адсылаў на афіцыйны сайт Цэнтралізаванай сістэмы дзяржаўных публічных бібліятэк (ЦСДПБ) г. Мінска. Так прыцягвала ўвагу не толькі да бібліятэчнай сістэмы, але і да літаратуры. Пра крэатыў у прафесіі — наша гутарка.

— Надзея Міхайлаўна, як нарадзілася ідэя літаратурнага шакалада?

— Усё пачалося з конкурсу «Бібліятэкар года», які праводзіўся сярод бібліятэкараў ЦСДПБ г. Мінска. Гэта быў першы конкурс такога маштабу ў маім жыцці. І, безумоўна, не чакала, што займу першае месца і нават атрымаю дыплом пераможцы гарадскога конкурсу прафесійнага майстэрства «Мінскі майстар — 2017». Часу на падрыхтоўку аказалася няшмат. А трэба было прыдумаць візітоўку, падрыхтаваць рацыянальную інавацыйную задуму (адзін з этапаў конкурсу меў назву «БРІЗ» — «Бюро рацыянальных інавацыйных задум»). Незадоўга да гэтага віншавала з днём нараджэння сяброўку, і салодкім дадаткам да падарунка стала шакаладка, абгортку якой я аформіла сама. І зусім выпадкова падумала: чаму б не выкарыстаць гэтую ідэю для конкурсу? Адрозніе прыйшла назва: «Літаратурны шакалад». Потым — аздабленне: партрэты пісьменнікаў, цытаты, мэта праекта і, канешне, рэклама бібліятэкі з дапамогай QR-кода, выкарыстанне якога на той час было яшчэ не вельмі распаўсюджаным. Магчыма, ужо тады гэта была спроба папулярываць сайт ЦСДПБ г. Мінска сярод карыстальнікаў. Аднак, на жаль, «Літаратурны шакалад» застаўся толькі конкурснай ідэяй. Таму што на той час ажыццявіць яе здавалася нерэальным, ды і ўсур'ез не ўспрымалася. Вось у гэтым, відаць, і ёсць самая вялікая складанасць у рэалізацыі ўсяго новага: у няўпэўненасці і сумненнях у канчатковым выніку.

— Ды няўжо так лёгка здаліся?

— Вельмі не хацелася адмаўляцца ад мары. Дайшла нават да Мінскага аддзялення гандлёва-прамысловай палаты, дзе юрысты прапанавалі запатэнтаваць маю ідэю як карысную мадэль. Але з-за некаторых абставін гэтага не зрабіла. А калі б нават усё атрымалася і «Літаратурны шакалад» з'явіўся б у продажы, няёмка было ад думкі: шакалад з'ядуць, а абгортку з выявай пісьменніка... выкінуць? Нельга. Таму і спынілася.

— Чаму ж выкінуць? Можна ў закладку, напрыклад, ператварыць!

— Цікавая прапанова! Калі наведвала Санкт-Пецярбург, у кніжнай краме бачыла шмат рознай прадукцыі з выявамі класікаў рускай літаратуры. Відаць, там ставяцца крыху прасцей да «будучыні» такіх абгортак і упаковок.

Ды паколькі жыццё не стаіць на месцы і новая рэальнасць патрабуе ад кожнага рухацца далей, нараджаюцца новыя ідэі. Пачала ствараць цыкл віртуальных кніжак-прэзента-

цый па казках беларускіх пісьменнікаў-класікаў пад агульнай назвай «Куфэрак беларускіх казак». Зрабіла ўжо тры. Абавязкова будзе працяг, ёсць задумкі, як развіць і палепшыць пачатае. Хоцяцца прыцягнуць увагу маленікіх чытачоў і іх бацькоў да беларускай літаратуры, заахвоціць чытаннем на роднай мове. Як бачыце, мэта першага праекта — папулярываць беларускую кнігу і беларускіх аўтараў — засталася нязменнай, і я па-ранейшаму лічу яе вельмі важнай.

«Літаратурны шакалад».

— Гэтаму дапамагае і ваша супрацоўніцтва з Саюзам пісьменнікаў Беларусі?

— На мой погляд, СПБ і бібліятэкі — гэта дзве паловы аднаго цэлага, раз'яднаць якія проста немагчыма. І мэты нашай дзейнасці пераклікаюцца, у многім супадаюць і дапаўняюць адна адну. Разам мы знаёмім чытача з кнігай і аўтарам, адзначаем даты літаратурнага календара, імкнёмся прыцягнуць увагу да найлепшых узораў айчыннага слова. Разам праводзім мерапрыемствы. Колькі цікавых сустрэч з пісьменнікамі адбылося ў бібліятэцы! І для дзіцячай аўдыторыі, і для дарослай. Мы плённа працуем са школамі, якія знаходзяцца побач, запрашаем класы на сустрэчы з аўтарамі. Неаднаразова заўважалася, што пасля знаёмства чытачоў з аўтарам яго кнігі набываюць большую папулярнасць і на паліцах знайсці іх ужо складаней.

— Можна, з кімсьці з пісьменнікаў у вас склаліся асабліва цёплыя адносіны?

— На сустрэчы з чытачамі да нас прыходзілі многія пісьменнікі. І каб нікога не пакрыўдзіць, назаву тых, каго запрашалі неаднойчы. Гэта Уладзімір Ліпскі, Кацярына Хадасевіч-Лісавая, Анатоль Зэкаў, Сяргей Трахімёнак, Уладзімір Мазго, Васіль Шырко, Міхась Пазнякоў, Яна Явіч, Маргарыта Латышкевіч, Надзея Бука, Павел Гушынец, Дзмітрый Юртаеў, Серж Мінскевіч...

— У Дзень бібліятэк у сталічным Купалаўскім тэатры Саюз пісьменнікаў Беларусі ўзнагародзіў вас сярод іншых калег ЦСДПБ

г. Мінска. Гэта дадатковы стымул для творчасці?

— Безумоўна, заўсёды прыемна атрымліваць узнагароды. І падзяка ад Саюза пісьменнікаў для мяне вельмі каштоўная. Таму што бібліятэка не можа існаваць без тых, хто стварае кнігу для чытача, хто сваімі творами імкнецца данесці нешта новае, цікавае, нязведанае, хто размаўляе з намі вуснамі сваіх герояў, накіроўвае, выхоўвае і вучыць. Бібліятэкар у сваю чаргу праз сустрэчы з аўтарамі, прэзентацыі, выстаўкі, літаратурныя гасцёўні прыцягвае ўвагу наведвальнікаў да кнігі. Калі ж мяне як загадчыцу бібліятэкі адзначылі падзякай, мяркую, разам з калегамі мы рухаемся ў правільным кірунку.

— Ці ёсць у вас запаветная мара, датычная бібліятэцы?

— Мне хацелася б, каб бібліятэка станаўлася ўсё больш неабходнай грамадству, каб паспявала за хуткімі зменамі ў жыцці і сама была здольнай мяняцца і перабудоўвацца, адгукаючыся на патрабаванні часу. Каб кожная бібліятэка была тэхнічна абсталяваная, кніжныя фонды павялічваліся, каб працавалі тут не проста спецыялісты, а творчыя людзі, адданыя прафесіі. І тады, упэўнена, нават самы патрабавальны чытач, які прыйдзе ў бібліятэку, зможа задаволіць любы свой запыт.

— Ідэальныя ўмовы для ідэальнага чытача?..

— З ідэаламі, на мой погляд, увогуле ў жыцці складана. Але калі не надта паглыбляцца ў разважанні, то ідэальнай назвала б чытача, які, першае, не можа ўявіць вечара без некалькіх старонак кнігі, а па-другое, канешне, ведае, дзе знаходзіцца найбліжэйшая да яго бібліятэка і рэгулярна яе наведвае.

Мы, напрыклад, маем статус бібліятэкі сямейнага чытання. Ёсць дарослы абанемент, а таксама дзіцячы. І многія чытачы прыходзяць сем'ямі. Таты, мамы, бабулі і дзядулі прыводзяць дзяцей і ўнукаў. Таму і кніжны фонд арганізаваны так, каб задаволіць рознаўзроставыя патрэбы. Фонд пастаянна абнаўляецца. Старанна сочыць за навінкамі.

Калісьці ў нас быў жывы куток з канарэйкамі, папугаямі, марскімі свінкамі. А зараз застаўся адзін папугай карэла, якому больш за 20 гадоў. Ён ужо дрэнна сябе адчувае, таму даглядаю яго дома. А дзецям і дарослым нашым чытачам паказваю відэа з Гошам, каб не сумавалі па ім і не хваляваліся.

— У наступным годзе ваша бібліятэка адзначыць 110-годдзе з дня заснавання. Чаму б не адзначыць гэта «Літаратурным шакаладам» і не зрабіць яго візітоўкай бібліятэкі?

— Можна і паспрабаваць. Але ў бібліятэкі няма магчымасці наладзіць вытворчасць шакалада, таму без аднадумцы-партнёра нічога не атрымаецца. А супрацоўніцтва ў гэтым кірунку, на мой погляд, было б узаемавыгадным. Лічу, што ідэя стварэння «Літаратурнага шакалада» мае права на жыццё і аднойчы здзейсніцца. Бо мэта маёй задумкі будзе актуальнай заўсёды: «Хай ляціць беларускае слова, // Вольна, звонка гучыць на ўвесь свет! // Наша родная матчына мова — // Слынных творцаў святы запавет».

Гутарыла Наталія СВЯТЛОВА, фота аўтара.

Поўную версію інтэрв'ю чытайце на сайце zviazda.by

Шануй сваё!

ТКАНЫЯ ГІСТОРЫ

У Віцебску праходзіць выстаўка самабытных габеленаў з Верхнядзвіншчыны

Выстаўка габеленаў «Тканыя гісторыі» адкрылася ў Віцебскім абласным метадычным цэнтры народнай творчасці ў першы дзень зімы. Наведаць яе можна да 12 снежня.

Кацярына ЖАЛЮК і Андрэй СКРЫПКА праводзяць майстар-клас па вырабе габеленаў для наведвальнікаў выстаўкі.

Стары млын, беласнежны храм, букет бэзу на сталае вясковай хаты — кожная тканая карціна выпраменьвае цеплыню, у кожнай адчуваецца любоў да роднага краю. Усяго на выстаўцы прадстаўлена больш за 40 габеленаў. Выканалі іх сем таленавітых майстроў з розных куткоў Верхнядзвінскага раёна. Двое з іх на адкрыцці выстаўкі не толькі расказалі пра свае работы, але і правялі майстар-клас па вырабе габеленаў для ўсіх наведвальнікаў.

— Мы ў раёне развіваем 16 кірункаў народных рамёстваў, — распавяла дырэктар Верхнядзвінскага раённага Дома рамёстваў Святлана МАЛАХОУСКАЯ. — Сярод іх — саломяпляценне, спіральнае пляценне, наіўны (інсітны) жывапіс, выцінанка... Візіткай жа Верхнядзвіншчыны з'яўляецца ткацтва на кроснах. Акрамя таго, наш раён славіцца самабытнымі габеленамі. Іх у нашым фондзе налічваецца каля 50 — гэта больш, чым у іншых раёнах вобласці.

Майстры Верхнядзвінскага краю адрозніваюцца тым, што не баяцца эксперыментаў. Выкарыстоўваюць розныя тэхнікі ткацтва, розныя прыёмы пляцення.

— Ганарымся, што нашы ўмельцы валодаюць не толькі чатырохнітовым ткацтвам, якое распаўсюджана ў Беларусі, але і больш рэдкім шасцінітовым, — адзначае Святлана Малахоўская. — Таксама актыўна адроджаем ткацтва паясоў на дошчачках і на бердзечку. Нядаўна рэканструявалі два паясы на бердзечку Асвейскага краю. Работы нашых майстроў не пакідаюць нікога абыякавымі, атрымліваюць найвышэйшыя адзнакі прафесіяналаў. Чатыры гады таму народны касцюм з традыцыйнымі арнамантамі раёна, сатканы верхнядзвінскімі ўмельцамі, заняў першае месца ў вобласці.

Пры Доме рамёстваў вось ужо тры гады працуе гурток па мастацкім ткацтве пад кіраўніцтвам Валянціны Шумскай. Адзін з яе таленавітых выхаванцаў — 25-гадовы Андрэй Скрыпка. Малады чалавек наведвае дзённае аддзяленне знаходжання для інвалідаў Тэрытарыяльнага цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Ён, дарэчы, таксама ездзіў на адкрыццё выстаўкі габеленаў у Віцебск, удзельнічаў у майстар-класе, распавядаў, як яго натхняе ткацтва.

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.